

«Кішкентай көмекшілер»
(кішкентай жастағы балалардың ұсақ моторикасын дамыту)

«Кішкентай көмекшілер»

(кішкентай жастағы балалардың ұсақ моторикасын дамыту)

Күнi: 07.10.2025ж.

Мақсаты: Балалардың ұсақ моторикасын дамыту, қол саусақтарының икемділігін арттыру арқылы танымдық және сөйлеу қабілетін жетілдіру.

Міндеттері:

1. Саусақ бұлшықеттерін жаттықтыру;
2. Қимыл-қозғалыс арқылы зейінін, есте сақтауын дамыту;
3. Шығармашылық қабілеттерін ояту.

Ұсақ моторика - бұл қолдар мен саусақтардың көмегімен ұсақ заттармен әр түрлі әрекеттерді орындау үшін қажетті қозғалыстардың дәйектілігі. Ұсақ моториканы кішкентай кезінен бастап, олар ойыншық ұстауды енді ғана үйреніп жатқан кезден байқауға болады. Алдымен қолдың дамуы, саусақтардың қозғалысы, содан кейін сөйлеу мәнері қалыптасады. Ұсақ моториканы дамыту арқылы сөйлеудің қалыптасуы жүйке ұштарының бір - біріне жақын орналасқан моторика мен сөйлеуге жауап беретін ми бөлімдеріне әсер етуі арқылы жүреді.

Мектепке дейінгі жаста ұсақ қол моторикасын дамытуға көп көңіл бөлінуі керек. Алдымен саусақтардың нәзік қимылдары дамиды, содан кейін буындардың артикуляциясы пайда болады. Сөйлеудің дамуы мен жетілуі саусақтардың ұсақ қимылдарының қалыптасу дәрежесіне тікелей байланысты. Осылайша, жүргізілген тәжірибелер мен балалардың көп мөлшерін тексеру негізінде келесі заңдылық анықталды: егер саусақтардың қозғалысының дамуы жасқа сәйкес келсе, онда сөйлеу дамуы қалыпты шектерде болады. Егер саусақтардың қозғалысының дамуы артта қалса, сөйлеу дамуы да кешіктіріледі.

Қолдың ұсақ моторикасын үйрету келесі дағдылар мен қасиеттердің дамуына ықпал етеді: қолды жазуға дайындау, қарапайым геометриялық формалармен танысу, кеңістік ойлауды дамыту, көркемдік қабылдау, коммуникативті дағдыларды үйрету және т.б.

Кішкентай моториканы дамыту бойынша жұмысты ерте жастан бастау керек. Сәби кезінен бастап саусақ массажын жасауға болады, осылайша ми қыртысымен байланысты белсенді нүктелерге әсер етеді. Үш – төрт жасқа дейін поэтикалық мәтінмен сүйемелденетін қарапайым жаттығуларды орындау керек.

Ең бастысы, тапсырмалардың қиындық деңгейі жасына сәйкес келуі керек. Ойындар мен жаттығуларды тандағанда балалардың мүмкіндіктері мен қызығушылықтарын ескеру қажет. Тым қарапайым, тым қиын ойындар мен жаттығулар балалардың қызығушылығын тудырмайды. Бағдарламалық материалды игеру барысында ойынды оны жүзеге асыратын заттардың санын көбейту, қарқынын өзгерту, ойынның көрнекі материалын ауызша материалға ауыстыру арқылы қиындатуға болады.

Егер бала сабаққа қызығушылық танытпаса, оны кейінге қалдырған немесе басқасымен ауыстырған дұрыс. Сабақтарды ұзақ уақытқа үзбейіз. Баланы шамадан тыс жүктемейіз, оған

бәрін бірден беруге тырыспаңыз. Бірдене жұмыс істемесе де, нәтиже емес, қатысу және жинақталған тәжірибе (тіпті сәтсіздік тәжірибесі) маңызды.

Ұсақ моториканы дамыту бойынша тапсырмалар үй шаруасына қосылуы мүмкін.

- 1) жіптерді орау;
- 2) түйіндерді байлау және шешу;
- 3) гүлдерге күтім жасау;
- 4) су процедуралары, су құю;
- 5) киылған суреттерді жинау және т.б.

1. Шарлармен жұмыс

Құрал – жабдық: әр түрлі өлшемдегі шарлар, қорап.

Мазмұны: баланың алдына үстелге бірнеше шар қойылады. Олармен біршама қашықтықта қорап орналастырылған. Ересек адам допты қорапқа соғу үшін қалай айналдыру керектігін көрсетеді және түсіндіреді. Алдымен ересек адам балаға осы тапсырманы орындауға көмектеседі, содан кейін біртіндеп көмекті шектейді және баланың тапсырманы өз бетінше орындауына қол жеткізеді.

2. Қарындашпен жұмыс

Мазмұны:

- 1) Қарындашты сол және оң қолдың бас бармағымен және сұқ саусағымен тегіс айналдырыңыз.
- 2) Қарындашты сол және оң қолдың барлық саусақтармен асырыңыз.
- 3) Қарындашты екі қолдың алақанымен айналдыру.
- 4) Қарындашты екі қолдың екі саусағының арасына қысу.

3. Қағаз және қайшымен жұмыс.

Қағаздан көлөнер жасау, сонымен қатар, қолдың ұсақ бұлшықеттерін дамыту құралдарының бірі болып табылады. Бұл жұмыс мектеп жасына дейінгі балаларды қызықтырады, қиялдың, сындарлы ойлаудың дамуына ықпал етеді. Қағазбен жұмыс белгілі бір нәтижемен аяқталады, бірақ оған жету үшін сіз қажетті дағдыларды игеріп, ерік – жігер мен шыдамдылық танытуыңыз керек. Балалардың өз бетінше жасаған жұмысының қуанышын сезінуі, өз күштері мен мүмкіндіктеріне деген сенімен сезінуі маңызды.

Жабдық: түрлі түсті қағаз, картон, желім, щетка, қайшы, журналдар, суреттер, газеттер және фольга.